

ESTUL ROMÂNIEI

Ziar independent Românesc în Oradea-Mare.

ACTIVITĂȚI și ADMINISTRATIA :

la Francisc Deák No. 2.
Telefon 10-02.

Director-Fondator : ȘTEFAN MĂRCUȘ

ABONAMENTE :

Ca ziar săptămânal :
Pe un an 100 Lei
Pe un jumătate an 50 Lei

RĂVAȘ

teritorii ocupate" sunt teritoriile slovacii din Cehoslovacia și croații din Bosnia, pentru opinia publică din România. Noțiunea scapă și prin raporturi geografice. Până acuma ni-a lăsat în pace, puțin femeile. Acum ni-a jurat peirea pe mâinile dela Eger.

Precedentele lui Dobó Katica, — vre-o douăzeci de ani, — au depus în zilele trecute ca la picioarele șefului „acelora cari se potă" un steag. Și au jurat, — luptă împotriva noastră... A lipsit la această manifestare magnifică, — „lingura". Lingura, — semnificație a dorinței de a trăni din cultură! Gingășia lor, trebuie să spună, că sufletul de mamă simte că este rău, care, ca și ele un bărbat nu și-o poate manifesta.

Naționalismul își are rostul său războinic când vorbești de existența popoarelor și de sâmul semenilor tăi !?

Și au avut Hunii din Caucaz, și neamurile din stepele rusești — cu identități populare pe cari i-au găsit. Nu, — doamnelor, — nici D-voastră vedeți că istoria se face prin scrisul și prin vorbirea istoriografilor de acolo, și prin faptele ca și aceasta !

Congresul evreilor ortodocși din România s'a ținut la Oradea-Mare. Declarațiile sunt pline de loialitate, deși protestele sunt pline de revoltă.

Într'adevăr ovreimea se împarte în două, se împarte în categorii după forme diferite, totuși rămâne unitară și conștientă intereselor ei individuale, — de vrea să fie.

Nimenea nu poate fi cetățean mai bun, decât cetățeanul român. Nimenea nu poate fi mai dăruitor decât cetățeanul român. O solidaritate mai educatoare nimenea nu cunoaște decât, — tot ei, pentru ei. Și asemenea nu este element mai nepotrivit în conducerea de Stat, decât elementele excepționale, nu confirmă faptul.

De aceea nu înțelegem, că de unde la noi în țară nouă, atâta susceptibilitate față de ceea ce este cultura română în Statul național român ?!

Zioniștii merg drumul lor, — spre Palestina. Neologii oacheși cochetează cu influența internațională, și peste gard, — cu cultura maghiară.

Poporul ales, din profetie, pribeag de bogat în avuție.

Așa se prezintă, ca să-l cunoaștem și să-l iubiem în urmă și noi.

COMBATEREA ANALFABETIZMULUI

O chestiune la ordinea zilei, de care-i legat viitorul și progresul țării noastre este combaterea analfabetismului, care a atins un procent enorm.

Unul din mijloacele cele mai eficiente ar fi înființarea de școli sistematice de adulți în armată.

Găsesc nimerită armata, fiindcă pe acolo trebuie să treacă tot cetățeanul pentru a-și face datoria către patrie și cu această ocazie se poate face o triere reală a analfabeților, precum și că în timpul stagiului de 2, ani în școlile de adulți din armată ar putea câștiga multe cunoștințe, elementul înrolat.

La bunul mers al acestor școli contribuie și disciplina, care este în armată, ceea ce la școlile de adulți dela sate lipsind, mulți se sustrag dela această datorie.

Asemenea școli au mai funcționat pe la unele unități de trupă, aceasta din inițiativă personală a comandanților, dar neorganizate sistematic și fără nici o putere legală. Ele n'aveau dreptul a emite certificate, care să aibă toată valoarea față de stat.

Să nu se apeleze la proverbialele comisii de studii din specialiști, întrucât sistemul comisiunilor dela diferite ministere au devorat milioane din bugetul statului, fără mult rezultat.

Rămâne, ca să se găsească un om de inimă, specialist care să organizeze școlile de adulți în armată pe baze solide, fără multă complicație.

Elementele principale pentru aceste școli sunt învățătorii preoții și teologii.

În fiecare an absolvesc școlile normale, un contingent respectabil de tineri, care apoi sunt obligați a-și face stagiul militar, așa că sunt la dispoziția ministerului de războiu timp de un an de zile.

În timpul stagiului, în loc de a fi trimiși școlilor militare, cred mai nimerit să fie reținuți la regimente, unde dimineața își vor complecta instrucția (educația militară) iar după masă vor conduce școlile de adulți.

Prin această rețineră dela școlile militare, nu înțeleg a se știrbi din drepturile învățătorului, de a deveni ofițer de rezervă, ba mai mult, timpul servit astfel, să i se conteze ca vechime în învățământ.

Al doilea element ar fi, preoții regimentelor, care după noua organizare a clerului în armată, aceștia devenind

proprietatea exclusiv a armatei, vor putea fi întrebuințați cu succes, în timpul liber, pentru școlile de adulți.

Absolvenții seminariilor și teologii, care prin organizarea clerului în armată, în scopul de a se face soldatului o educație intensă moralo-religioasă, va trebui, să-și facă și ei stagiul de 1 an ca tot cetățeanul, nu pentru instrucția militară, ci pentru ceea ce am arătat mai sus și pentru școlile de adulți.

Marea și sfânta datorie ce o avem fiecare din noi pentru țară, impune orice sacrificiu, chiar dacă nu ne-ar fi pe plac.

Organizarea cursurilor se va face, după toate datele științifice pentru școlile de adulți.

Aceste școli, fără a aduce vre-o știrbire autorității militare, vor fi puse sub controlul unor inspectori de specialitate (ex. un director al unei școli din localitate, care va face toate observațiunile necesare și da directive de îndrumare pentru bunul mers al școlii).

La sfârșitul anului școlar se vor da examenele, în fața unei comisii, compuse din comandantul regimentului, inspectorul respectiv și învățătorul.

Școlile vor avea putere a emite certificate de clasă, (aceasta în armată) și care vor avea toată valoarea legală față de instituțiile statului.

Școlile de adulți dela sate își vor avea complectarea (continuitatea) în școlile de adulți din armată, atunci când elevul nu și-a putut termina cursurile din cauza încorporării în armată.

Asemenea și cele dela regimente își vor avea complectarea în școlile de adulți dela sate, când elevul a început cursul în armată și până la liberare nu l-a putut termina.

Acestea toate nu reclamă nici un sacrificiu, numai voința din partea celorlora ce poartă răspunderea. Ministerul de războiu dispune de toate mijloacele necesare pentru înfăptuirea acestei opere mari.

„Acolo unde nu-i lumină, domnește besna întunerecului", și când știm cât de dezastruoase sunt rezultatele acestei stări de lucruri, se vor găsi oameni, suntem siguri cu pricepere, vor voi să calce în această besna a întunericului, în care zace poporul nostru. Vina este a împrejurărilor, și a noastră, — dar nu a lor!

H. T.

„ASTRA“ LA MARGHITA

Reorganizarea despărțământului „Astra“ din județul Bihor a urmat, după o tăcere de câți-va ani, văzând că reuniunea „Cele Trei Crișuri“ înființată cu trei ani mai înainte, nu umple golul cultural din acest județ, precum și într-o regiune atât de puternică, vechea societate culturală are rădăcini istorice, cari nu pot dispărea, nici după bombardarea din multe părți a acestei „bisericuță“, creiată pentru propagarea binelui între popor. „Astra“ și-a făcut întotdeauna datoria. Că nu a putut face și mai mult, este în vina aceluia, cărora le place a critica, și nu le-a plăcut să muncească în rândul intelectualilor modești de pe vremuri. Au urmat altor scopuri, cu monoculul, — și nu văd bine!

Cu reorganizarea Despărțământului din județul Bihor, s'au înființat sub comitete în centrele mai importante. Aceste subcomitete au menirea, ca să lucreze în ocolul lor cu independență, organizând conform scopurilor înalte a Asociațiunii adunări, șezători, expoziții, emulări naționale culturale.

Un astfel de comitet a fost organizat la Marghita, în fruntea lui a fost ales Primarul Vasile Bianu, farmacist, un om inimos și cu voință. Comitetul luând înființată, a fost ușurată acțiunea de propagandă inițiată prin Ministerul Cultelor și Artelor de d. director general al secției de informații Păclășeanu, care cu o mânănciu de artiști entuziasmați dela Teatrul Național din București, d-na Ecaterina Nitzulescu-Sahigheanu, d-nii I. Saligheanu și Gh. Baldovin, sunt în turneu prin centrele din Ardeal și părțile ungurene, și au venit și la Marghita.

Duminea 15 Iulie au plecat la Marghita din Oradea-Mare prefectul Iulian Peter, deputatul Vasile Chirvaiu, primnotar Voștinari, Șt. Mărcuș și doamne din societate

Acolo au fost găzduiți cu o deosebită atențiune de Directorul bunurilor abatale de Molk d. Plaino. La Marghita se găseau și senatorii d-nii Dimitriu Kiss și Genț, ultimul în plain paradă frak după tăetura modernă; cilindru și decorații.

Serbările s'au început la orele 3 după masă. Au venit din împrejurime aproape toți preoții, învățătorii, secretarii cu familiile lor. Țăranii cu steaguri au umplut sala mare, care era tixită precum și curtea hotelului, unde s'a ținut adunarea. Valurile de căldură a stors sudorile tuturor. Insuflețirea o citești pe fețele mulțumite în decursul programului și auzi din ropotul aplauzelor și a urărilor cari urmează fiecărui număr. D. preș. Bianu, deschide ședința. Apoi rostește o vorbire plină de învățături și îmbărbătare d. dir. general Păclășeanu. Accentuează unitatea sufletească, lipsa înțelegerii între noi, îndatoririle în forma de stat; cari le avem. Amintește comoditatea în acționare a multora, cheamă la lucru pentru jertfa celor 1000 de ani, cari ne-a hărăzit prin armata română bucuria zilelor de azi. Spune că stau la dispoziția satelor bibliotecii populare. Să se ceară și se vor da.

Figura simpatică a d-nei N. Sahigheanu apare în costum național. Vocea ei are accente atât de puternice și atât de duioase încât răpesc auditoriul întreg. Țărâșimea rămâne nemișcată, cu o față transfigurată.

Bine accentuează câteva doine d. Baldovin cu vocea sa de bariton. Melodia cunoscută din „Bagă Doamne luna 'n nor“ o cântă după el fețele imitând din gură.

Mai urmează pe scenă d. Sahigheanu și cu un Fragment de Alexandri entuziasmează fără seamăn populația însuflețită „La moarte“, — ca o șoaptă trece prin adierea jertfelor, de cari este fiecare gata.

D-na Genț din Abramul de sus cântă cu vocea fragedă vibrantă, în afară de program melodiile doinelor de aici „Hai tu mândro și doină!“

D. prefect Peter încheie la rândul său cu o vorbire bine chibzuită. Vorbește nu numai ca Prefect, dar și ca membru al „Astrei“. Ridică steagul culturai la conștiința individului prin care se cuceresc alte neamuri. Din această datorie vor fi copiii noștrii și mai mari. Mulțumește de ordinea care s'a observat, și că s'a urmat chemării comitetului organizator

În numele comitetului local încheie d. Mușiu Vladimir, pretor local.

În piața de dinaintea hotelului local s'a jucat de bravi flăcăi din Chiraiu. În costumuri naționale „Călușerul“ și „Bătuta“.

Au fost conduși sub steag, de bunul părinte local, cu plete și barba însurită, — Petrovicu

A ținut pe urmă o vorbire instructivă, în piața de dinaintea hotelului din istoria culturală a poporului românesc, deputatul circumscripției Dr. V. Chirvaiu. El a inovat momentele importante, cari au dat țării luptelor noastre istorice din trecut, și prin cari naționalismul nostru a devenit un factor important de cultură

Cum s'ar putea la normalizarea serviciului pe C.

Personalul dela C. F., are cea mai grea și rezpozabilă sarcină. Furturile și accidentele cari în ultimul timp au luat proporții îngrijorătoare la C. F. R. se pot deduce la mai multe cauze principiare cari va trebui să fie sanate în timpul cel mai scurt. Unul este salarizarea proastă a personalului. Pagubele provenite din accidente și furturi să urcă anual la sute de milioane. Din o parte a sumelor acestea s'ar putea întreține un personal intelectual disciplinat, care să-și cunoască datoria.

Sistemul de azi, care este vechiu, nu corespunde împrejurărilor de acum, trebuie preschimbă ca să ajungem la normalizare. Dacă s'ar lua de bază normele de mai jos, în timp relativ scurt n'am avea de înregistrat atâtea accidente și furturi, s'ar înmulți și accelera transporturile.

1. Protecția. — oricât de greu ar fi să dispără. Se recere ca oamenii vechi, bine disciplinați cu cunoștințe largi și cari au fost înlocuiți în posturile lor conducătoare, cu oameni mai puțin corespunzători, să fie reintregiți în posturile lor anterioare.

2. Să fie angajați în primul rând specialiști, cari și-au început cariera la acest serviciu și sunt destoinici.

3. Ofițerii activi cari ocupă actualmente posturi conducătoare, pe la Direcții, Inspecții și în comisii trebuie înlocuiți cu oameni specialiști după recerînță.

4. Să nu se mai facă din casieri de mărfuri inspectori, și din frânari și șefi de tren, — șefi de gară. Inginerii să nu fie primiți de dreptul cu gradul de inspector, ci să înceapă și ei dela început, și după ce și-au făcut examenele de specialitate să înainteze mai repede ca celelalte categorii de funcționari.

5. Să se înființeze o școală superioară de mișcare care ar fi echivalentă cu academiile de C. F. din țările apusene și la care să se primească numai acei funcționari cari au cel puțin 8 clase de liceu. Să se trimită în străinătate un număr însemnat de funcționari, pentru a studia sistemele nouă de acolo și cari să fie introduse ca bune și la noi.

6. Să se fixeze capacitatea prin care se pot ajunge gradele în serviciu. Să nu se primească un impiegat de mișcare cu câte 2—3 clase de liceu ci minimum cu patru, iar între cei cu 8 și cu 4 clase să se facă deosebire atât la salariu cât și la înaintare.

7. Candidații de impiegat de mișcare după un an de practică pe linie să fie chemați la un curs pregătitor de un an și nu de 6 luni și numai după absolvirea acestui curs și după ce au făcut un examen satisfăcător înaintea unei comisii să fie admiși a face serviciu de mișcare proprie.

8. La primirea personalului inferior, cu frânari, acari, manevranți și lucrători de stație să se aibă în vedere următoarele: să aibă cel puțin 4 clase elementare, să fie sănătoși pe deplin, să nu aibă nici o stângăcie corporală, și îndeosebi să audă și vadă bine. Acest personal va fi împărțit în serviciu, numai după ce și-a însușit în întregime serviciul respectiv, nici decât însă nu după 5—6 zile dela primire.

Acest personal să se recruteze din elemente cari au satisfăcut serviciului militar.

9. Să se ia măsuri pentru ajutorarea și ocrotirea personalului inferior. În multe stațiuni să face serviciu de 24 ore, e plătit slab, consumurile unde își procurau alimente și stufe ieftine s'au desființat, nu li-se acordă concediile prevăzute în instrucția personalului, nu sunt ascultați de supe-

și conservare. Dă imbold mai să-și păstreze bunurile lor obiceiuri pentru conștiința lui mai departe.

Manifestațiunea va servi ca de lalte comitete; arată calea bună, merge mai departe „Astra“.

Un lucru totuși mai lipsește: vremurilor vechi, care trebuia să deoparte între intelectuali, fără deosebire politic și convingeri literare, iar între intelectuali și popor. Iată menințabilă a „Astrei“ în prezent.

Acest personal de obicei imbold pe la sfârșitul toamnei și părăsește secepearea lucrului de câmp.

Pentru funcționarea în bună regulă a serviciului în afară de cunoștințele necesare, recerută și asigurarea traiului, e lipsă plină de fer, să se respecte și să se ordoneze fără orice discuție. Oricât de fi cineva dela naștere, și oricâtă școală ar fi făcut, să se știe, că asupra ordonate spre executare, se poate discuta ulterior, — dar acelea trebuie să fie fără întârziere. Genialitatea în acest și demoralizează.

Un mijloc este și uniformarea personal în mod obligatoriu, stabilindu-se care gradație, distincție. Direcțiunea C. F. R. să înființeze ateliere pentru confectionarea uniformelor, ceace ar însemna o reală a situației personalului.

Avem convingerea, că cunoscând bine a Ministerului de Comunicații s'ar putea încă odată toate acestea, Ministerul să ia pentru-ca serviciul și călătoriile să poată la normalizare.

Impozitele și spe

În timpul din urmă se agită lumea cială pentru impozitele cari li s'au impuse misiile compuse în acest scop. Camera de comerț și industrie a emis în zilele trecute delegație compusă din Președinte și Secretar, care delegație s'a prezintat la administrația financiară d. adm. Coroiu atât pentru a chestiune cât și pentru controlul comisiunii în executarea legii nouă de speculă. D. preș. Coroiu a fost și la Prefectura Poliției, unde d. prefect A. V. Catana a declarat, că comisiunea face conform normelor din vigoare, și că persoanele prevăzute în lege.

Camera de Comerț și Industrie a emis acum o adresă către Consiliul orașanesc în care se dică protest contra impozitelor prea mari și se intervine la Administrația financiară pentru suspendarea execuțiilor ordonate le impozitelor, — după ei — absolut ireale.

Consiliul orașanesc nu va putea decât să se mulțumească cer interesele Statului orașului. În tot cazul impozitele trebuie să se plătească aceia cari au după d. deosebită, și veniturile lor sunt în concordanță cu îndatoririle cari au față de Stat, oraș, sau de alte instituții — posibilitatea de a realiza tigiuri frumoase.

Sermanii funcționari solvesc sumele datorabile din sărăcia lor, de aceea a judecarea chestiune vom putea cu hotărâre vom vedea dispozițiile luate de Administrația financiară. Atunci ne vom convinge în de baza reală a plângerilor Camerei de Comerț și industrie.

Comercianții din Oradea până acum să poată mai multă libertate în fixarea prețurilor decât ar fi servit, aceasta interesul marele consumator. Vom reveni la măsurile iluzorii care urmează impunerea, din cauze cari încă vor vrea autoritățile, cu ușurință se vor delătura.

Reprezentarea teatrală „Boema” cu D-na Mărcuș și tenorul Grozăvescu

Înainte de un public redus, dar însuflețit a cântat D-na Mărcuș și Grozăvescu în opera Boema la Teatrul orașanesc din Oradea-Mare. Ambii sunt artiști cunoscuți și apreciați. Grozăvescu, care ne vine din Viena, a adus cu sine noi cunoștințe, cari i-i vor fi folositoare. El merge cu pașii siguri spre perfecție. Emisiunea de voce naturală, intonația curată, modularea vocii denotă caracterul sănătos. Economia denotă caracterul vocii cultivate; forța îi dă accentele grave de efect, cari străbat, și te umple de dulce adieri, ori fiorii durerei. Figura înaltă — sveltă cu ținuta dreaptă reprezintă tinerețea omului frumos.

Este o individualitate, de care și străinătatea va vorbi încă mult. Este vrednic urmaș a celor mai valoroși tenori lirici de operă.

Jocul de scenă degajat leger și natural.

D-na Mărcuș a adus o nouă dovadă despre talentele ei muzicale, dramatice, dezvoltând în calitatea ei de voce un bel canto, cum arareori s'a auzit pe aici. Artiștii români au cucerit sufletele. Ropot de aplauze și flori multe, — ca mulțumită.

Reprezentanții culturii românești din Oradea, și aceia dintre români cari sunt acasă, a fost în alte locuri. Unii fiindcă a lipsit bula, notoricul tovarăș a manifestațiilor culturale din parc, au lipsit și ei dela teatru. Dar a lipsit și publicul maghiar. Unde a fost evreimea, comercianții loiali față de cultura românească, au pierit în Crișul Negru? Crișul repede, după cum se vede în căldura mare se scurge încetinel.

De ce paradăm, cu aceea ce nu știm cinsti indetul nici noi, nici conaționalii noștri?

Ensembleul artiștilor Kováts, Mărcuș și alții au contribuit la succesul sercii.

Reprezentarea a fost bună. A dirijat d. Váradi cu pricepere și bunăvoință. Orchestra a dat cât a putut.

D-na Mărcuș și d. Grozăvescu vor debuta Vineri în opera Pagliacci, iar Luni 23 seara în opera de Puccini Madame Butterfly. Nu ne îndoim, că cu această ocaziune intelectualii cari cu prima ocazie au lipsit deși e căldura mare, vor veni și-și vor da obolul de datorință.

Demisionarea Revizorului școlar al județului Bihor, Gheorghe Tulbure

Din partea unui Director de școală primim articolul, din care extragem următoarele:

„Demisionarea Dlui Revizor școlar, Gheorghe Tulbure, despre care cu regret primim știrea — credem că nu ne înșelăm, — afirmând că este un caz tipic ce ne amintește o pierdere, provenită din motive străine de școală.

Ne întrebăm, cu drept cuvânt, la această știre cari sunt motivele în urma cărora școala românească e amenințată a pierde omul, care prin aptitudinile lui ne-a făcut cinste a fi în fruntea învățământului în acest județ. Zelul de care prin neobosită și muncă culturală a dat dovadă, că e pătruns față de școală, ne este mai mult cunoscut, decât să credem, că omul cel mai indicat de a chema la viață românească generațiile „fericite azi” în acest colț de țară, și-ar fi înstrăinat sufletul de acea școală, fără a avea jignitoare motive, cari l-a determinat la pasul demisiei sale.

Pretinși conducători, cari până azi nu au la activul lor, decât poate rezultatul, că a putut înstrăina de școală mai mulți oameni, cari și-au dedicat viața lor de până acum aceleia, la noua organizare a învățământului, dintr'un amor propriu al lor le-a convenit a nu-i da Revizorului școlar, Gheorghe Tulbure, aceea atențiune care în urma muncii sale culturale a meritat-o.

Se pare că ne întorcem cu pași repezi spre întunec.

Trebuie să ni-se audă protestul, când în momentul de amenințare a pierderii unui bărbat de valoare, predestinat de-a avea rol conducător în viața noastră culturală școlară, ne ridicăm energic cuvântul contra acestui sistem delaturând adevărate ratele valori.

Cei cu simțul de responsabilitate dela putere au o sfântă datorință, a nu rămâne nici o clipă nepăsători, apelând la adevărata lor conștiință, trebuie să afle modalitatea, în urma careia să aplice fără întârziere măsurile ce se impun pentru curmarea răului.”

Din partea noastră așteptăm cu nerăbdare declarațiile Dlui Rev. Tulbure. El ne va învedera fapte cari vor fi edificatoare în complexul intrigilor incapabililor, concepute la Oradea-Mare.

Abonați-vă la
„Vestul României”

INFORMAȚIUNI

Primarul orașului Dr. Coriolan Buclo a plecat în concediu de 2 săptămâni la băi. În absența lui agendele le conduce d. primnotar ajutor de prima Dr. I. Voștinar.

Dir. Gen. Paraschivescu din Min. de Finanțe împreună cu Dir. Fin. Simionescu din Cluj au ținut o inspecție la Adm. Financiară locală. A aflat totul în ordine, și a plecat pe deplin mulțumit. A decorat mai mulți funcționari pentru modul cum și-a făcut datoria.

Ziarul nostru să trimită tuturor ziarelor săptămânale cunoscute. Incât ar dori, unele ziare, unde până acuma „Vestul României” nu a sosit, să aibă schimb, cerem aviz. Rugăm administrațiile ziarelor unde ziarul a sosit dară nu s'a dispus ca să ne trimită schimb, să dispună expediția la adresa noastră din Oradea-Mare Strada Deac Nr. 2.

Marți s'a desbătut în Consiliul orașului Oradea-Mare transformarea în parc a Pleței Unirii, precum și așezarea a vânzătorilor în Piața Mihai Viteazul. S'a discutat numai în liniamente generale, rămânând ca despre această chestiune importantă să se aducă o hotărâre ulterior, după studiarea planurilor înaintate de șeful ant. com. d. M. Popa, pentru clădirea unei hală de vânzare în Piața Mihai Viteazul. O parte a pieței a fost lăsată pe timp scurt, pe Piața Unirii. Dupăcum se va pietri terenul în Piața mare cu plăcile de beton ridicate din Piața Unirii, așa se vor deplasa și vânzătorii la locurile noi din Piața Mihai Viteazul. Dorim ca aceasta procedură să dureze timp cât mai scurt.

Duminică în 15 Iulie seara la orele 9 și-a serbat cununia în catedrala ortodoxă din localitate d-șoara Livia Ilie cu d. locotenent din artileria de munte Mihai Poenaru Bordea. Nașii părechei nouă au fost din partea miresei d-na și d. Nicolae Zigre iar din partea miresei d-na și d. Dr. Lazur directorul spitalului din Lugos.

La cununie au asistat părinții tinerilor, rudeniile și aproape întreaga societate română din Oradea-Mare. Cununia a fost săvârșită de părintele protopop Vasile Popoviciu. Răspunsurile au fost date de corul „Hilaria” condus de d. Nicolae Fiu. După cununie rudele adunate la casa miresei au petrecut până în zori de zi.

Părechea tineră a plecat apoi la Brașov.

Felicitările noastre!

În 16 Iulie a. c. a murit între împrejurări suspecte fetița lui Bartos Alexandru cu numele Irina de 13 ani. Conform mărturisirii vecinilor fetița ar fi murit în urma bătăii dela mama sa. Prin autopsia s'a constatat, că cauza morții este aprindere de plămâni. Parchetul a dat permisul pentru înmormântare. Populația din vecinătate a voit să-o lincheze pe mama fetiței încât poliția a trebuit să ia măsuri pentru a împiedera faptul. În mormântarea s'a făcut pe lângă asistența poliției, și cu cordon de sergenți la 18 cor.

Dela Eisenberger Salamon Piața Mihai Viteazul în luna Iunie 1923 s'a furat o mașină de cusut în valoarea de 20,000 Lei. Făptuitorii Sime Vasile, Sime Floare și Mocan Maria locuitor în comuna Batâr, s'au prins în zilele trecute, și înaintat parchetului.

S'au terminat lucrările de instalare a postului de telegrafie fără fir din Oradea-Mare. Lucrările au fost conduse de inginerii Bellu și Geles. Postul de telegrafie fără fir din Oradea-Mare este astăzi la înălțimea posturilor celor mai mari Capitale din Europa. Ingerii Bellu și Geles au invitat pe reprezentanții presei și autorităților pentru a lua parte la punerea în funcțiune a telegrafiei fără fir. Artista d-na Rita Mărcuș a cântat Duminică trecută în aparat, ariile din operele „Boema” și „Traviata” precum și doine românești ascultată fiind de stațiunile din Roma, Paris, Berlin, Budapesta, Cluj. Cu aceasta ocazie s'a luat și o fotografie a d-nei Mărcuș, care va fi trimisă stațiunii centrale din Londra.

Autoritățile vamale dela punctul Episcopia Bihorului au descoperit o nouă contrabandă de mătase, mult mai „cuprinzătoare” decât cea descoperită deunăzi. Mătasa a fost ascunsă în bagajul unui colonel, al cărui nume autoritățile îl trec deocamdată sub tăcere și fusese declarată drept efecte militare. Autoritățile anchetează.

Ministerul de Interne a a d-lui Dr. Nicolae Tatu, înaintat conștient de suspendare din funcțiunea de consilier la primăria orașului Oradea-Mare și procedura disciplinară deschisă să se desfășoare dar tot atunci dispune să fie reintegrat și până la terminarea disciplinarului.

La Minister cauzele disciplinare de caracter personal nu se rezolvă decât prin decizie care face mutările de personalitate poate explica că la direcția comunală decizia nu aveau cunoștință de schimbarea lui Tatu cu consilierul Ionaș. În Ionaș va plece la București. Lupta în jurul de comunicații și Ministerul de Interne din nou.

În 7 Iulie a. c. a încetat din viață Șorban fost prefect în județul Solnoc-Bucș, un vechiu luptător al cauzelor românești artist a avut și mai multe compoziții culturale. Cu toate manifestațiunile culturale. Cu toate acestea rânduile caracterelor firme de cartă Doarim'n pace!

Logodnă. D-șoara Aurora Vușcan tului Dimitrie Vușcan din Serghis s'a logodnit cu Alexandru Grozescu, din Oradea-Mare.

Ministerul de Interne a ordonat concurs public pentru îndeplinirea funcțiilor de primpretor și pretor la plasa Tileagd de curând. Concursul expiră la 20 Iulie. Solicitațiilor nu este încheiată la școala noastră.

D. Mișu Bogdan din Oradea-Mare cu automobilul dela Cluj, în apropiere Vad mașina s'a răsturnat rănind ușor fabricant cât și pe șofer.

Medicii veterinari din Ardeal Cluj o consfătuire în vederea unui congres.

Inspectoratul P. T. T. Oradea publică următoarele concursuri: 1. Pentru ocuparea postului de magistru poștal la oficiul telefonic de clasa V din Rieni jud. Bihor. 2. Pentru ocuparea postului de magistru poștal telegrafic și telefonic de clasa V din Abramuiți jud. Bihor. 3. Pentru ocuparea postului de magistru poștal la oficiul poștal telegrafic de clasa V din Abramuiți jud. Bihor. Garanție la numărul 100 lei, condițiuni generale, a male prin legi, retribuțiunea se va calcula în Inspectorat.

A apărut Drept Administrativ până la 1 Iulie a. c. de Petru Vuruclac cu deosebire, un studiu foarte interesant Statutului Funcționarilor care, dupăcum este fost de foarte curând legiferat pentru România. Se găsește la toate Librăriile.

Cursul devizelor la Oradea

20 Iulie 1923

Coroana maghiară	...
Marca	...
Coroana austriacă	...
Coroana cehă	...
Francul francez	...
Francul elvețian	...
Dollarul	...
Lira	...
Fontul șterling	...

Bursa din Zürich

BERLIN	—	—	—
NEW-YORK	—	—	—
LONDRA	—	—	—
PARIS	—	—	—
MILANO	—	—	—
PRAGA	—	—	—
BUDAPESTA	—	—	—
BUCUREȘTI	—	—	—
VIENA	—	—	—

ULTIMA ORA

„Kun în România?”

FI ORGANIZAT O REVOLTA CONTRA SOVIETELOR LA MOSCOVA

BUDAPESTA, 14. — Ziarul „Budapesti” pretinde a ști din cercuri comuniste că Bela Kun a reușit să fugă în România. El era urmărit în sub acuzarea de a fi organizat o revoluție contra potențailor comuniști din Ungaria. În schimb, alți comuniști ungari, Magyar, Bokányi, Bákyi, Szabados și alții au fost arestați.

BUDAPESTA, 17. (Rador). În ședința de ieri a conferinței, s'a realizat un acord complet cu privire la chestiunea concepută de menținerea drepturilor dobândite de „Wickers” și de „Regina generală a României”. Chestiunea ce rămâne de discutat este cea a flotei aliate din Constantinopol.

MOSCVA, 16. — Oșcobart a fost numit șeful executiv al Ucrainei.

BUDAPESTA, 17. (Rador, orele 5 dim.) Azi, după debateri îndelungate, se anunță că turcii au căzut în principiu de acord cu cererile pendinte și că în consecință se mai opune la semnarea păcii.

BUDAPESTA, 16. Comisiunea ruso-germană pentru convenția de la Rapallo, a terminat lucrările asupra convenției consultare. Acordul a fost încheiat, afară de câteva amănunte.

FRANKFURT, 16. — Comisiunea Inter-aliată a Rhenanului a hotărât să preia până la 26 iulie interdicția de circulație a trupelor germane, interdicția ce va fi abolită la sfârșitul lui iulie.

BERGAMO, 16. Mari manifestațiuni ale populației au avut loc în această oraș, împotriva extremei drepte sunt anunțate pentru ziua de joi.

BERGAMO, 16. — Suma de 221 milioane de franci destinate pentru plata minime a războiului a fost confiscată la banca particulară Reichsbank, unde era ascunsă și putea fi sustrasă autorităților franceze.

BERGAMO, 16. — „Evening Mail” din New York publică că nota britanică este probabil destul de favorabilă pentru Europa. În această situație, America va juca rolul de căpetenie și va evita să se angajeze în război.

Inspectoratul P. T. T. Oradea-Mare

CONCURS
Pentru ocuparea postului de agent postal la agenția telefonică din Tulcea (jud. Bihor) se publică următoarele condițiuni:
1. Să fie în vârstă de cel puțin 18 ani.
2. Să aibă în numerar 50 Lei.
3. Să aibă cunoștințe de întreținere după unități telefonice, pentru manipularea telegrafului și telegonului total Lei 1893 75 bani anual. Indemnizație anuală 180 Lei, pentru agentul postal să susțină cursa postală cu curier pedestru la agenția Tulcea la oficiul postal Salonta.
4. Condițiuni Generale sunt acelea fixate în legi.
5. Să se înalțeze cererile timbrate conform cu mână proprie cel mai târziu până la ziua de joi 12 Iulie 1923.
6. Șeful Inspectoratului:
Dr. V. Bolchiș.

Inștiințare

Suntem informați că unii răuvoitori, caută să defăimeze Cooperativa de grădinărie „Leguma”, prin fel de fel de zvonuri și critici nefondate. Spre a fixa adevărul, direcțiunea Cooperativei, are onoarea a aduce la cunoștința domnilor acționari și marelui public următoarele:

1. Cooperativa, nu a preluat definitiv grădina decât la 1 Mai 1923, din cauza diferitelor greutăți juridice și administrative, pentru care s'a depus o muncă foarte mare și care a necesitat un timp foarte lung. Deci societatea a luat grădina însemăntată și cu un plan de cultură, așa cum fusese în trecut.

2. Se face critici că nu sunt zarzavaturi și membrii nu sunt aprovizionați; lucru nejust. Societatea are locul propriu de desfacere la piață, unde are firmă mare, ce se poate ceta de toți cei care doresc a ști a cumpăra.

Zilnic se vinde maximum de produse ce putem culege din grădina.

Vinderea însă se face de dimineață cu începere dela orele când se deschide piața, adică ora 6 sau 6^{1/2} și nu durează decât 1 oră sau 1^{1/2} oră, deoarece produsele Cooperativei fiind și mai bune și mai ieftine sunt asaltate de public și în special de societari mai săraci, care vin de dimineață la piață.

Spre a satisface însă și pe acționari care nu pot veni așa de dimineață, s'a dispus ca pe viitor să se vândă în fiecare zi și între orele 19 și 20 (7 și 8) seara, adică atunci când produsele vin proaspete dela grădina. Vânzarea aceasta se face însă numai acționarilor care au carnet.

3. În fine unii se plâng, că este scump. Aceasta nu este just. Proba este următoarea:

Cartofi s'au vândut cu 5—6 lei kilogramul pe piață, cooperativa a vândut cu 4—5 lei kgr. și la fel toate produsele. Deci cu circa 10 la 20% mai ieftin.

Membri au a 2-a reducere de 10% la cumpărarea carnetelor.

În fine, la finele anului beneficiul ce se va realiza se va da acționarilor ca primă de consumație.

Mai ieftin ca aceasta nu se poate, deoarece Societatea care a început cu un capital mic, din care mulți acționari n'au vărsat decât jumătate din cât au subscris, au de amortizat obligator acest an circa 200.000 (două sute mii) lei.

Dar, dacă cineva adună procentele și ține cont cum se calculează prețurile, va vedea că membrii cooperativei cumpără zarzavaturile cu cel puțin 30% mai ieftin. Cine face socoteala numai la 10 sau 20 lei, i-se pare natural mai puțin; dar când ar socoti cât cheltuește o vară întreagă cu zarzavaturile, va vedea că profită cu sutele și miile de lei.

Avem un statut aprobat de Adunarea Constitutivă și pe acela îl respectăm cu sfințenie, și ne silim a satisface tot ceea ce putem.

Cine critică nefondat, nu știe ce este munca. Direcțiunea.

Ziarul nostru pentru a putea informa pe cititorii cât mai bine și mai urgent, caută în tot județul corespondenți. A se adresa de urgență la redacția ziarului „Vestul României”, Tipografia Românească Oradea-Mare, chiar de acum. S'ar preferi corespondenți prin telefon.

Școala normală de învățători din Oradea-Mare.

No. 266.

Oradea-Mare, 15 Iulie 1923.

INȘTIINȚARE

Pentru anul școlar 1922—1924 sunt vacante la această școală 60 locuri în cl. I și 2 locuri în cl. IV-a. Din aceste locuri, în cl. I sunt 30 fără plată și 30 cu plată de 1000 Lei anual; iar în cl. IV sunt 2 locuri cu plată de 1000 Lei anual.

Aceste locuri se dau prin concurs. Sunt admiși la concurs absolvenții a cel puțin 4 clase primare pentru locurile din cl. I și absolvenții a 3 și 4 cl. civile sau liceale pentru locurile din cl. IV.

În cererea de înscriere la concurs se va arăta dacă elevul candidează pentru un loc cu plată sau fără plată. Cererea de înscriere va fi însoțită de următoarele acte:

1. Extrasul de naștere din care să se vadă că elevul are vârsta între 11 ani și 6 luni și 14 ani și 6 luni.
2. Actul de vaccinare sau dovada că a zăcut de vărsat.
3. Un certificat al primăriei prin care să dovedească calitatea de fiu de român.

4. Certificat de absolvirea a cel puțin 4 clase primare.

5. Un certificat al percepătorului prin care să se arate amănunțit dările ce reprezentantului legal al candidatului plătește către județ, comună și stat.

6. Un certificat al primăriei prin care să se arate amănunțit: numărul copiilor și vârsta fiecăruia, cum și averea pe care o posedă părinții candidatului.

Cei ce vor să ocupe locuri fără plată, vor face toate actele enumerate mai sus, iar cei ce vor să ocupe locuri fără plată, vor face numai actele prevăzute la No. 1, 2, 3 și 4.

Concursul de admitere va începe în ziua de 1 Sept. ora 8 dimineață. După ce candidații vor fi cerțați de medicul școlii și de profesorul de cânt, vor da examen în scris din l. română și matematici în afară de acest examen în scris (scripturistic) vor mai fi examinați oral din l. română, matematici, istoria și geografia țării.

Cei cari candidează pentru cl. IV vor depune examen scris din l. română, matematici și științele naturale după programa analitică a clasei III secundară în care și-au făcut studiile.

Pentru examenul de admitere se va plăti o taxă de 10 Lei. Elevii admiși vor aduce la intrarea în școală: 3 cămăși, 3 p. ismene, 4 batiste, 3 p. ciorani, 3 p. obiele, 2 cearceafuri de pat și 2 de plapomă, 3 fețe de pernă, 2 prosoape, 1 plapomă, 1 saltea, vioară, perii de ghetă și de haine; cuțit, lingură, furculiță și 2 farfurii. Pe albiturii se va coase numele elevului.

Cererile de înscriere se vor adresa direcției școlii str. Liceul Real No. 4. Orice lămuriri se pot căpăta în zilele de lucru, începând dela 1 August. Înscrierile se închid la 28 August.

Director G. Bota.

PRIMUM

INSERATE, ANUNCIURI, PUBLICAȚIUNI PE LANGA PREȚURILE CELE MAI CONVENABILE.

AGENTURA COMERCIALA GENERALA

D-na Constanin Nicodim Terezia Germann Oradea-Mare, Str. Aurel Vlaicu (Grădina-Rhédey) 43.

Mijlocește tot felul de intermediere comerciale și industriale. Vinde case mari și mici, vii și proprietăți, precum mașini agrare și automobile. Primește vindere și cumpărare de lemne, vizează pașapoarte pentru orice țară.

4-51

TELEFON 3-98

PRODUS ELE FABRICEI DE BERE
CZELL
DIN CLUJ

Din cauza calităților lor neîntrecute sunt Mărcile Conducătoare

Lloyd 1749.—35

Berea nutritoare „Hercules” și Berea deschisă „Monoștor”

Cine dorește să bea bere bună să ceară pretutindeni numai pe acestea.

Depou principal „ORIENT” S. A. pentru Industrie și Comerț la Oradea-Mare Str. Gllányi, 5—7. Telefon 3-98.

TELEFON 3-98

TIPOGRAFIA ȘI LIBRĂRIA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE PE ACȚIUNI ▲ ORADEA-MARE

TIPOGRAFIA, LITOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA:
STRADA F. DEAC No. 2
TELEFON No. 10-02

LIBRĂRIA ȘI PAPĂRIA:
PARCUL TRAIAN No. 6
TELEFON No. 10-16

Atragem atențiunea publicului românesc că Librăria românească (Parcul Traian No. 6)
este asortată cu toate cărțile de literatură și știință românești. In depozit se află
asortimente de hârtii speciale, precum orice recvizite de birou sosite în curent din
străinătate. Avem în depozit o cantitate considerabilă de registre și state cu prețuri
dela 30 Lei până la 950 Lei, în legătură simplă și în legătură specială de piele.
Avizăm că toate cărțile literare didactice sunt spre vânzare cu prețurile indicate de
editură și autori. Pe lângă cea mai mare jertfă dorim să servim cu promptitudine.

Cu ultimul transport, ne-au sosit următoarele cărți:

Cărți nouă din editura Cultura Națională

Clasici Antici: Petranus	Lei 45
Ștefan Ciobanu: Cultura Română în Basarabia	" 65
Eugène Fromentin: Dominique	" 50
Leonida Andrejev: Ecat. Ivanovna	" 40
I. Basarabescu: Moș Stan	" 25
I. Slavici: Cel din urmă armaș	" 70
St. Nenișescu: Trei mistere	" 25
N. Davidescu: Inscriptii	" 30
Rabindranat Tagore: Naționalismul	" 35
Gerhard Hauptmann: Suflete Stinghere	" 40
Delavrancea: A doua conștiință	" 40
G. Banea: Dicț. Italian-Român	" 40
Negruzi: Cartea cea bună	" 10
Alexandri: Sinziana și pepelea	" 10
" Pasteluri	" 10
Radu Roseti: Epigrame	" 12
" " Rememier	" 14
" " Da Capo	" 5
E. Sergie: Pocure	" 8
E. Lovinescu: In cumpăna vremii	" 5
Lucia Mantu: Miniaturi	" 18

M. Lungeanu: Claca și Robot	Lei 25
M. Eminescu: Poezii	" 15
Dionis: Thearro	" 6
C. Dinu: Dragoste și sacrificii	" 30
" " Datoria și iubire	" 25
Malot: Căminul regăsit I-II	" 38
C. Mirbeau: Jurnalul unei Cameriste	" 25
M. Nigrim: Doctrina vieții unui nebun	" 15
" " Humorul Englezesc	" 5

Noutăți Juridice:

Vurucas: Elemente drept administrativ	Lei 78
V. Onișor: Tratat de Drept admini- strativ Român	" 350
Dr. Szabó: (Jogmintatára) Cărți Juridice	" 80
T. Mihalescu: Legea Inchirierilor nouă	" 60
Pop Movrodmeanu: Procedura Penală Ungară	" 40
Totirescu: Colecțiunea Legilor	" 100
Perișeanu: Manual teoretic practic de Politia Judiciară	" 40

Mal multe plese teatrale populare și
Nri noi din Biblioteca pentru Toți.

SECȚIA LITOGRAFICĂ

Înzestrată cu cele mai fine culori de cer-
neluri execută cu cea mai mare fineță ori-
ce lucrări atingătoare în această branșă
având un maestru-desenator diplomat.

ATELIERUL DE LEGĂTORIE

asortat cu materialele necesare
mai moderne execută lucrări de bra-
solid, curat, frumos și ieftin.
Incurajați Industria Românească